

תערוכה שנתית
עמותת אמנים יוצרים בישראל

מרכוז

אוצרת: מיכל ברושי נחמני

25.1.25 – 27.12.24

The annual exhibition
of Ceramic & Crafts Association of Israel

CENTERING

Curator: Michal Broshi Nachmany

עשרים וחמש אמניות ואמנים משתתפים בתערוכה השנתית של עמותת 'אמנים יוצרים בישראל' ומציגים יצירות מגוונות החוקרות את נקודות המפגש שבין פנים לחוץ, מחשבה לרגש, ועולמנו האינטימי למציאות שסביבנו. כל עבודה מהווה הזמנה להתבוננות מחודשת – חוויה שמאפשרת לנו לעצור, להרהר, ולגלות את הגשר בין העולם הסוער שמחוץ לבין המרכז השקט שבפנים.

האמניות והאמנים מציגים בתערוכה עבודות המגלמות את מסעם האישי – מסע של חיפוש, התבוננות וחיבור. היצירות לא עוסקות רק במאפיינים הפיזיים של החומרים, אלא גם בתהליכים נפשיים ובמורכבויות החיים בעולם שמלא בהשפעות חיצוניות המסיטות אותנו מהעיקר: החיבור למרכז הפנימי שלנו.

בתקופה בה השינויים מהירים והמציאות מסוכסכת ומטלטלת, החיפוש אחר יציבות פנימית אינו עוד שאיפה מופשטת, אלא צורך קיומי. תחושת חוסר האונים והעומס הפכו לחלק משגרת חיינו, והאמנות, כפי שהיא משתקפת בתערוכה זו, משמשת כלי להתמודדות עם אתגרי הזמן.

דרך הקטלוג והעבודות המוצגות בתערוכה, אנו מזמינים אתכם לקחת רגע לעצמכם – לעצור, להתבונן ולהיזכר במה שחשוב באמת.

סיגל זוז

יו"ר עמותת אמנים יוצרים בישראל

עדי שבתאי פפו

מנהלת העמותה וגלריה B.Y5

מֶרְכוֹז

כולנו מחפשים איזון בתוך מציאות כאוטית, עוגן להיאחז בו; אנו כמהים לחזור אל המרכז שלנו ולמצוא זהות, משמעות ושלווה.

בספרה רב ההשפעה, "מרכז", תיארה הפילוסופית והקרקמיקאית מ.ס. ריצ'ארדס, את האמנים בכלל ואת הקדרים בפרט: "אחרי הכול אנחנו טרובדורים, להקה נודדת של יוצרי מרכז, מתגברים על הנפילה, קולטים את חוקי הכבידה, מזנקים אבל משחזרים צדק ושיווי משקל בתהליך. לא יכולים להתקיים מוסר ורוחניות בלי שהאמן יראה לנו את הדרך." מימי קדם ועד ימינו, בתרבויות סביב העולם, משולה מלאכת הקדרות לבריאה ולריפוי. בעשרות השנים האחרונות משמש תהליך מרכז החומר, על הגלגל, משל לתהליך רוחני, למרכז "העצמי".

מרכז החומר דורש מהקדר למרכז את מחשבתו, את גופו ואת ידיו. מרכז החומר הוא תהליכי: יש בו תנועה ושינויים – הגלגל המסתובב, הידיים המפעילות כוחות, מעלות ומורידות את החומה מכאן, שההקבלה הרוחנית אף היא כוללת תהליכים, שינויים ותנועה של הנפש לקראת המרכז, **אנו מאזנים את עצמנו תוך כדי תנועה.**

עשרים וחמש אומניות נתנו צורה למרכז: המרכז כמעגל, "היינג והיאנג" המשתקפים בניגודיות שבין השחור ללבן או שבין האור לחושך. המרכז ככלי שימושי או כלי שהשתבש. חלק מהיצירות עוסקות בכיסופים אל המרכז, אחרות מנגידות בין המרכז והתוהו, או בין קדושה וחול ובאחת מהעבודות המרכז המהודק הולך ונפרם בקצותיו.

היצירות שנבחרו לתערוכה עשויות רובן מקרקמיקה אך יש בהן גם יצירות מזכוכית, וידאן, חוטי תפירה ורקמה, פיסול אינטראקטיבי באור, חפצים מן-המוכן ועוד. הן מבטאות את המאמץ להגיע למרכז, בכישלונות ובהצלחות שבדרך, בהיבטיו החומריים של המרכז כמו גם בהיבטיו הרוחניים.

מיכל ברושי נחמני, אוצרת

CENTERING

We all seek balance within chaotic realities, an anchor to hold onto; we yearn to return to our center and find identity, meaning, and peace.

In her influential book, "Centering", philosopher and ceramicist M.C. Richards described artists, and potters in particular, as: **"We are troubadours after all, a traveling troupe of center-makers, overcoming the fall, perceiving the laws of gravity, leaping but reestablishing justice and equilibrium in the process. There can be no morality and no spirituality without the artist showing us the way."** From ancient times to the present day, in cultures around the world, the craft of pottery has been likened to creation and healing. In recent decades, the process of centering the material on the wheel has served as a metaphor for a spiritual process, for centering the "self."

Centering the material requires the potter to center their thoughts, body, and hands. Centering the material is a process: it involves movement and change - the spinning wheel, the hands exerting forces, raising and lowering the material. Hence, the spiritual parallel also includes processes, changes, and the movement of the soul towards centering.

We balance ourselves while in motion.

Twenty-five artists have given form to centering: centering as a circle, the "yin and yang" reflected in the contrasts between black and white or light and darkness. Centering as a useful tool or a broken tool. Some of the works deal with longing for centering, others contrast centering and chaos, or between sacred and profane. In one of the works, the tight centering gradually unravels at the edges.

The works selected for the exhibition are mostly made of ceramics, but there are also works made of glass, video, sewing and embroidery threads, interactive light sculpture, ready-made objects, and more. They express the effort to reach centering, in the failures and successes along the way, in the material aspects of centering as well as in its spiritual aspects.

Michal Broshi Nachmany, curator

צילום: עדי שבתאי 199

מרכז

אמניות. ימים מציגות. ימים

ARTISTS

אירית אברמוביץ	06	Irit Abramovich
מיכל אלון	07	Michal Alon
שרה בן יוסף	08	Sara Ben Yosef
ענת בראל	09	Anat Bar El
רותי ברקאי	10	Ruth Barkai
מיכל ברקוביץ	11	Michal Berkovich
נדיה גורנשטיין	12	Nadia Gorenstein
דבורה וינברג	13	Dvorah Weinberg
לילך וישנבסקי	14	Lilach Visnavski
יסמין ונרסבוש	15	Jasmin Wennersbusch
רויטל חכים סטריכמן	16	Revital Hakim Strichman
מירי חכם בן צבי	17	Miri Haham-Ben Zvi
דונה יונתן כהן	18	Dona Jonathan Cohen
אריאל ינאי-אפשטיין	19	Ariel Jannai-Epstein
רחל מנשה דור	20	Rachel Menashe Dor
ג'ונתן נוסן	21	Jonathan Nosan
מיכל ניב	22	Michal Niv
עדינה סולומונוביץ	23	Adina Solomonovich
אסתר רינה ספרינג	24	Esther Rena Spring
שרה פורברג	25	Sara Furberg
שיאן רוז בן סירה	26	Shayan Rose Ben-Sira
מרתה ריגר	27	Martha Rieger
איריס רפפורט	28	Iris Rapaport
שרה שחק	29	Sara Shahak
שרלוט שלום	30	Charlotte Shalom

אירית אברמוביץ

מישברים

ממבט ציפוף, אנו רואים ים בסערה, גלים מקיפים ונשברים אל אי, נסוגים ומתקדמים לסירוגין כמו נשימה, כמו פעימות לב. כל פריים בוודאו יוצר תמונה מופשטת יפיפיה. ומתקבלים מעין כתמי רורשאך בתנועה.

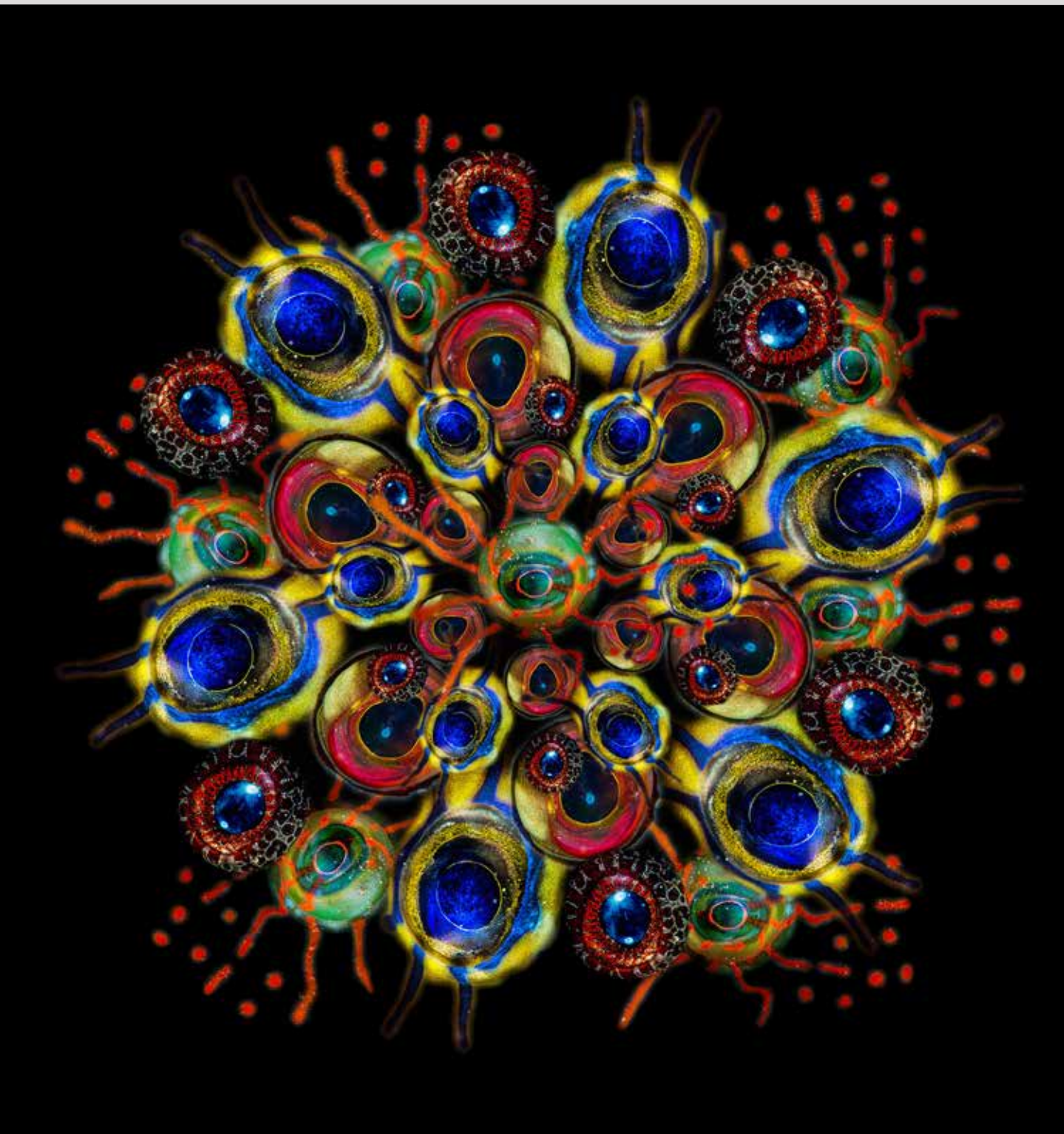
הצבעוניות התרחקה מצבעיו הטבעיים של הים: הרקע אדום כדם והגלים הם לבנים ונראים כמפלצות קדמוניות החוזרות ותוקפות את האי.

המרכזו כאן הפוך – הוא לא נובע מהמרכז אלה מוגדר על ידי כוח חיצוני שמנסה להציף, ואולי אף להטביע אותו.

עיני מים

ארגוס, מפלצת מיתולוגית מיוון העתיקה, היה בעל 100 עיניים. חלק מעיניו של ארגוס היו פקוחות וחלק עצומות וכך ישן לסירוגין, ותמיד עמד על משמרתו. הוא עולה במחשבתנו כאשר עיני הדגים מתבוננות בנו.

אירית אברמוביץ בודדה את העיניים מצילומי דגים ו"העלתה אותן בקודש": היא ארגנה אותם בדגם מעגלי וסימטרי לכל כיוון כבקליידסקופ, ועם התאורה האחורית, היצירה הייתה לוטרזו! העיניים מטרידות את מנוחתנו הן מפני שהן דגיות, והן מפני שהן לטושות ומביטות בנו כאותה מפלצת. מחומר ביולוגי הן הופכות "לאבנים טובות" המשובצות בדגם מפואר ומוצגות בהקשר של קדושה. ומצד שני, המרכזו של הדגם הדקורטיבי נטען במתח, אולי גם באימה.

מיכל אלון

קערה שוטה

מה מכשף יותר למראה מאשר ידיה המיומנות של קדרית הממרכזת חומר ויוצרת כלי על אובניים? מגוש חומר סתמי פתאום עולה קנקן, נפתחת צלחת, נפערת קערה.

מיכל אלון מתעדת תהליך הפוך: לקערה שאך זה נוצרה על האובניים היא מוספה חומר רטוב עד שהקערה קורסת.

הצילומים גורמים לנו לתחושות סותרות: הקריסה של הקערה היא תהליך יפה ומרתק לעין אך משמעותו חורבן. שאריות הקערה נראות כתל היסטורי חרב, והאומנית הוסיפה וכתבה על הקערה ההרוסה את מילות השיר "עשבים שוטים". השיק, כמו כתובת על הקיר, נושא עימו אזהרת חורבן לחיים עצמם.

"עשבים שוטים" / פרץ רוניצקי

אם לא מבחינים בין

עשבים שוטים ובין

גידולים חפים

אין מקום לעסק בעדוה.

עשוב כבר לא יהיה יעיל.

נותר רק לנכש כל חלקה טובה

ולמתין לנביטה מחדשת

של צמיחה שפווה

שאולי תבוא אחריה

שרה בן יוסף

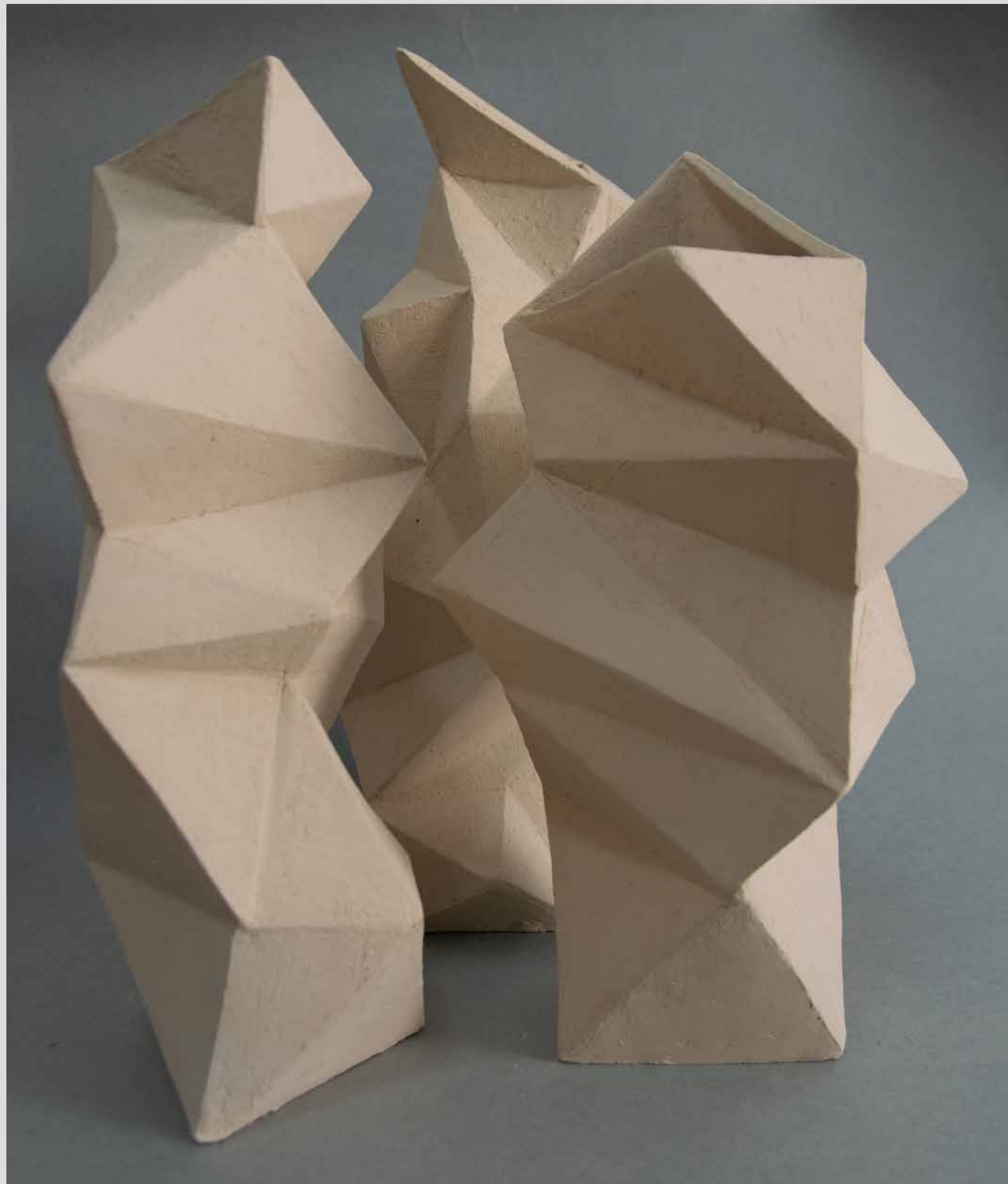
ידיים

שרה בן יוסף יצרה בעבודתה דיאלוג מהורהר עם תהליך והחוויה האישית שלה כאשר היא ממרכזת חומר ויוצרת כלי.

כאשר עובדים על האובניים "שתי הידיים הן כמו יד אחת גדולה והן מחוברות למחשבה ושולטות על המכלול" העידה שרה.

ראשית "העלתה" בקבוק סימטרי על האובניים ואז החלה לפחוס אותן, להטות את צווארו והשאירה בו חותם עמוק עם ידה. הגוף הסימטרי הפך למעין גוף בתנועה, שוב לא כלי כי אם דבר מה חי נושא את החותם של גוף היוצרת.

על פני הכלי היא הדפיסה תצלומים של ידיה העובדות ומעבדות את החומה. כמו עור רגיש המשקף כל נגיעה ומתעד את קורותיו, הכלי הפך לקדריית עצמה. אנחנו, היצורים החיים, לא ממורכזים, אבל אנו יכולים ליצור מרכזו בחומה, שוב ושוב.

צילום: ענת בראל

ענת בראל

קצת אוויר לנשימה

המגדלים שענת בראל בונה מאיימים לקרוס; הגופים בנויים מצירופי משולשים, המתפתלים כלפי מעלה ולצדדים, כאילו מנסים לשמור על איזון עדין שכל משב רוח יפר אותו.

המרכז מתגלם פה כפעולה סיוזיפית של האומנית שעובדת ללא נשימה, כנגד חוסר שיווי המשקל, ומצליחה לבנות מבנים שבריריים, רבי יופי, שנראים כמשוחחים זה עם זה.

רותי ברקאי

ללא כותרת

משפך קטן המונח על חול מזכיר משחקי ילדות ומכמיר את ליבנו.

במבט שני, צבעו לבן, הוא עדין ושברירי וצווארו נראה כמעט סתום. עבור רות ברקאי "משפך החיים" ממשיך ומלווה אותנו גם לגיל הזקנה ולבחירות הממוקדות שבאות עימו.

"ממרום גילי" כותבת האומנית "יש לבחור בין התפל לעיקה... בשלב זה של חיי, הסינון, 'ההעברה' יש לה קצב משלה, ודורשת התמקדות. הפתח נהיה צר...".

מיכל ברקוביץ

קבוע - נע

כוסית קטנטנה המטילה פסי אור וצללים על השולחן לכדה את תשומת ליבה של מיכל ברקוביץ. היא התהלכה סביבה מתבוננת בשינויי האור והצל, כשהכוסית שבמרכז השולחן לוכדת ומשקפת את כל העולם המשתנה ונע סביבה.

"במהלך היום יום קורים דברים לנו ולכל מה שסביבנו שמוציאים אותנו מאיזון." אומרת האומנית.

בהמשך, המירה את הכוסית בבועה התחתונה של שעון החול: לתנועת העולם המקיף את בועת הזכוכית נוספת עתה תנועת החול, במרכז הכלי, הזורם וקוצב את הזמן. קוצב את חיינו.

צילום: נדיה גורנשטיין

נדיה גורנשטיין של"ח

נדיה גורנשטיין רוקמת באופן אינטואיטיבי ועל סף מצב מדיטטיבי. "כיוצרת, אני מושפעת ממסורת יפנית בעלת מאפייני זן שמתקשרים למקצב ולתחושת הגוף בזמן הרקמה. תכים פשוטים שחוזרים על עצמם, הם כמו ציור בקו... אני יוצאת למסע מנקודת התחלה ברורה, זה המירכוז שלי. ... היד, העין, התחושה מובילים את החוט והמחט, לוקחים אותי למסלולים שונים, מעגליים, ישרים, מצטלבים או מקבילים. הסקרנות והעונג בהתמסרות למסע, לדרך עצמה שתחילתה ידועה וסופה לא ידוע, הם מזור לנפשי."

נדיה "מתכתבת" עם פני השטח שעל פניו קורים דברים והיא מגיבה להם בו ברגע. בעקבות ה-7 באוקטובר היא יצרה כתמי חלודה על הבד. היא התכוונה שהכתמים יראו כמו אדמה אך לבסוף הזכירו לה דם. בהנגדה לכתמי החלודה היא יצרה את מעגל התכלת שהפך למרכז שסביבו היצירה מתגשמת: ראשית עיגולים סביב המרכז ואז רקמה חופשית שעולה על מה שנמצא מתחת. "זה מראה היום-יום שלנו" אומרת נדיה – "להנגיש, לטשטש, לעקוף".

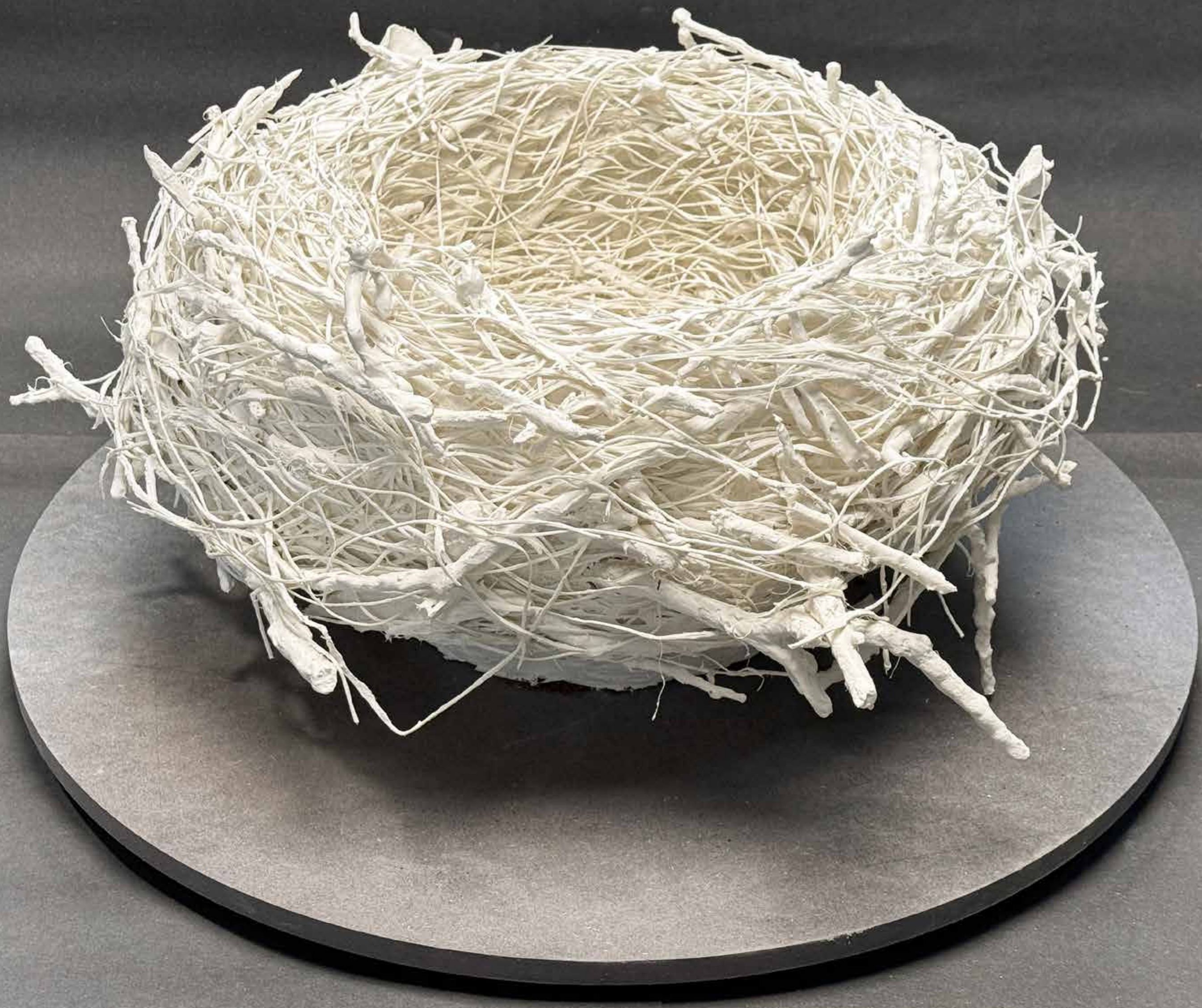
דבורה וינברג

התמכרות

הכלי שיצרה דבורה וינברג נראה מונומנטלי למרות שאינו גדול. צורתו מסקרנת: הכלי עומד על רגל צרה ממנה נפרשות דופנות הכלי למפתח רחב וממנו הוא מתכנס שוב פנימה.

במרכז הכלי, בוקעת כיפה שחורה הקורעת את המעטה העליון וחוסמת את הגישה אל החלל הפנימי. הכיפה הבוקעת וזרמי החומר השחור על החומר הלבן משווים לכלי מראה של התפרצות לבה מתוך הר געש.

האומנית סיפרה שאחד ממקורות ההשראה שלה היו גני האבן היפנים ושבילי החצץ המגורפים שבהם. גני הזן היפניים מדמים את העולם כולו בפיסת גינה קטנה, הכלי של דבורה וינברג נראה עצום, מסתורי ומסוכן למרות ממדיו הצנועים.

לילך וישנבסקי

מיכל קינון

לילך וישנבסקי חוקרת תצורות טבעיות ובפרט את משכנם של יצורים שונים כקונכיות לסרטנים וגלמים לזחלים. בתי היצורים הזעירים מוגדלים לממדים המתאימים לכאורה לעוברים ותינוקות אנושיים. וכך עולים במחשבתנו דימויים מעולמנו השאולים מעולם הטבע כ"השתבללות", "קינון" ועוד.

כביטוי למרכזו בחרה האומנית בקן הציפור. הקן בו ציפור מטילה ודוגרת על ביציה ומגדלת את גוזליה. הקן המוכר לנו ביותר הוא הקן הארוג מקש, זרדים ובאזורים עירוניים מחוטים, צמר גפן ופיסות נייר. במרכזו הוא מאורגן ומסודר בצורה מעגלית ולקראת השוליים הוא נפתח ו"מתפרע" בדומה לסערת הוריקן ההולכת וגדלה ממרכז שקט.

הדימוי מופקע ממקורותיו הטבעיים כאשר סיבי הזכוכית לוקחים את מקומם של הקש והזרדים קן הציפור שהוא סמל לחום וביתיות הוא מקום מסוכן העשוי מחומרים דוקרים ומאוד שבירים.

יסמין ונרסבוש

Off Centered

יסמין ונרסבוש העמידה לעצמה אתגר גדול: "לקלוע סלים" מסרטי חומה.

"זו בנייה איטית ומדיטטיבית הדורשת ממני ריכוז ומרכז" מעידה האמנית. "העבודה מתבצעת בסיבובים איטיים על הגלגל ללא חומרי דבק... יציבותם של האובייקטים מושגת על ידי איזון ומרכז של רכיביהם בלבד: כל שורה מחזיקה את קודמתה ואת זאת שנבנתה מעליה."

עם הזמן, והתגברות הביטחון ביכולותיה היא החלה לאתגר את איזון העבודות. היא הגדילה את התנועתיות של הרכיבים, וחיפשה אחר מרכז חדש. "הפשטתן והטייתן של העבודות יצרה שני מרכזים: אחד יציב ומוגדר בחלק התחתון של העבודה ואחד מופשט וגמיש בחלקה העליון. החוטים האדומים הקשורים לחוליה האחרונה מסמלים את ה'קו האדום' שממנו שוב אי אפשר בשלמות להגן על האיזון העדין."

רויטל חכים סטריכמן

לעטופ להרפות

רויטל חכים סטריכמן, יצרה מעגל אנוו (enso) פעולה הלקוחה מעולם הזן היפני. האנוו הוא ביטוי חזותי לפרק הזמן בו התודעה חופשית ומאפשרת לנפש ליצור האומן מצייר את המעגל, במכחול ודיו על גבי נייר, בתהליך מדיטטיבי, בתנועה אחת מתמשכת הדורשת ריכוז עמוק.

"תנועה מעגלית, חזרתית היא מאז ומתמיד צורה שאני חוזרת אליה, באופן טבעי ולא מודע בין אם היד שלי אוחזת עפרון, מכחול ובין אם היא עובדת עם חומרים. היד יוצרת ללא כוונה ברורה... תנועה ששואפת למרכז אך כמעט לעולם לא מגיעה אליו, היא הולכת הלוך ושוב אליו וממנו מסמנת שוב ושוב את הדרך... זהו מסע שהוא מערבולת של רגשות ותחושות."

התהליך של חכים סטריכמן הוא ארוך ועמלני משל אמני הזן. היא בחרה להשתמש במכונת התפירה ככלי לרישום חופשי ואפילו פראי. כדי שיווצר מעגל יציב, יש לתפור הלוך ושוב, להיאבק במכונה ובחוסים ולדעת גם להרפות. (בעבודה מצוטט השיר "לעטופ להרפות" של אילנית שרף ויגודסקי)

מירי חכם בן צבי

המעגלת

מירי חכם בן צבי תוחמת מרחב לאור, בכלי קרמי עגול, ובכך כמו מסמנת "אתר קדוש".

שם העבודה "המעגלת" מאזכר את התנא חוני המעגל שהתפלל לירידת גשמים ולא נענה. חוני התריס כלפי שמיים, סימן סביב גופו מעגל ונשבע שלא יצא מתוכו עד שירד הגשם. כאשר החל לרדת גשם שוטף, נאלצו לפנות, שוב, אל חוני על מנת שיתפלל להפסקת הגשמים!

המעגל שחוני שרטט בחול סביבו הפך למרחב המוטען בכוחו ובקדושתו של התנא, שהצליח לשנות החלטה אלוהית. המנורה, שאנו מוזמנים "לעגל" איתה בתוך המיכל היא חפץ יומיומי, אבל המשחק איתו מרתק - אנחנו מחפשים מרכז, משתדלים לשלוט באורות ובצללים ואולי אף לחולל כישוף.

צילום: עדי שבתאי 2019

דונה יונתן כהן

נחמה תקומה

כמו במשחק אהוב לפעוטות, בו משחילים דיסקיות על מוט, בעוד בסיס המשחק מתנדנד לכיוונים השונים, המוט ביצירה של דונה יונתן כהן נעוץ במרכז, צומח ועולה מתוך דיסקוס של מחרשה כשהוא זקוף וחזק.

מצד אחד, המוט והדיסקיות המושחלות עליו נראים אורגניים, כשל צמח אגדתי, השואף מעלה ומגדל "פרחים" דמויי דיסקית סביב הגבעול. מצד שני, המוט הזקוף מזכיר גוף אנושי שבו הדסקיות לא תמיד ממורכזות אך חוט השדרה אוהז בהן ומיישר אותן.

האומנית מצביעה על הכוחות הבונים את המרכז עבודה: הטבע, החקלאות והמשפחה.

אריאל ינאי-אפשטיין

משען

נושא המרכזו העלה זיכרון של "נחום תקום" בדמות ליצן שאיתו אריאל ינאי-אפשטיין שיחק בילדותו.

האובייקט משעשע, ספק קנקן שבור ספק "נחום תקום" שהשתבש: חלקו התחתון יציב, כבד, עגלגל ובנוי באופן מדורג וקופצני ואילו חלק העליון, הדומה לצוואר קנקן, נוטה הצידה ופוער פתח בבסיסו. על הצוואר מלופפת "מעין תחבושת חומר" אולי מנסה למנוע לשווא את השבר. הפתח שנפער בבסיס צוואר האובייקט עטוף בזיגוג עבה שחלקו זולג כלפי מטה. הזיגוג הוא ספק עיטור ל"פצע" (בדומה לקינצוגי) ספק מעין לבה שעלתה מתוך הכלי ונשפכה החוצה דרך הפתח.

אריאל ינאי-אפשטיין מתבונן על פעולת המרכזו בחיוך אירוני. הקנקן הקרמי, דימוי ידוע לפעולת המרכזו על האובניים, הופך לצעצוע שפעולתו אמנם השתבשה אך הוא קפא לצורה מעניינת.

רחל מנשה דור אין עוגן. אין אחיזה.

הקדה, הממרכז חומר על האובניים, משתמש בכובד גופו וביציבותו כדי למרכז את גוש החומה. רחל מנשה דור מנסה למרכז את גוש החומר כשהיא תלויה הפוך מעל האובניים המסתובבים.

בסרט המוקרן על פלטה עגולה, נראים ידיה של האומנית המנסות לשמור על גוש החומר במרכז האובניים, מנסות לעבוד עם הגוש אך הוא מתפרק, חומק ומאיים ליפול מהפלטה. סחרור ואובדן שליטה הם החוויה של האומנית הנאבקת לבצע פעולה נגד הסיכויים.

"מה ניתן לעשות כשמתהפכת עלינו מציאות חיינו..." שואלת רחל "איך ממשיכים לפעול ולעשות כשהגלגל ממשיך להסתובב. איך מוצאים נקודות אחיזה חדשות, עוגנים חדשים תוך כדי תנועה?".

ג'ונתן נוסן perfection

זוג הפמוטים של ג'ונתן נוסן הם הפכים – האחד שלם וזקוף ובשני נפער חור מ"פיצוץ" שארע בתוכו. זוג הפמוטים נקשר במחשבתנו לטקס הדלקת הנרות לפני כניסת השבת, המסמלת את המעבר מחול לקודש, את הברכה השורה על הבית. יש הרואים בנרות השבת סמל לבריאת האור – הבריאה האלוהית הראשונה. טקס הדלקת הנרות משרה עלינו שלוה ומרכוז. הפיצוץ שבפמוט מבעית אותנו לרגע: השלם, התמים נפגע במעשה אלים. אך אפשר לקרוא אותו גם כנשיפה מיסטית שהייתה אצורה בגוף הפמוט פרצה החוצה, ויצרה מעבר בין הפנים לחוץ.

נוסן, אומן רב תחומי: קדר, אקרובט וחוקר נוסע בין דתות ואמונות מיסטיות. תיאר את יחסו למרכז כך: "כל החיים שלי, בכל הדברים שאני עושה, גם בקרקס וגם בחיים של הקרמיקה שלי יש קשר למרכז. אני שואף לגלם בקרמיקה את המעבר שאני עושה, תוך כדי המדיטציה מבפנים לבחוץ."

מיכל ניב

C2

בצוואר שלנו יש שבע חוליות. עצם המפרקת, היא החולייה הצווארית השנייה. מבנה החולייה המיוחד מאפשר לה לשמש כציר לתנועות הסיבוביות של הגולגולת.

מיכל ניב זיהתה את החולייה הזו כיסוד המרכז הפיזיולוגי שלנו. אך היא זיהתה בה עוד מהות: כאשר פיסלה, והגדילה את צורה החולייה פי 10 (לפחות) היא הפקיעה אותה מעולם האנטומיה האנושית. האובייקט החדש שנוצר נדמה כדמות נשית, מעין צלמית ישובה, וידיה הציפוריות פרושות לצדדים. ראשה של הדמות הוא הזיו המיוחד לחוליה זו, שעליו אנו מסובבים את ראשנו.

שריפת הראקו הוסיפה אף היא נופך לעבודה: כתמים בצבעים שעל קשת השחור והלבן, מעטרים את הדמות ומוסיפים לה איכות של אובייקט חד פעמי. האומנית מציעה למבקרים לאחוז בקצות ידיה של הצלמית "ולסגור איתה מעגל". במרכז, בינינו הצופים לצלמית נוצר חלל טעון קדושה.

עדינה סולומונוביץ

מוזה בוקעת

עדינה סולומונוביץ מספרת סיפור: קדריית יושבת מול הגלגל אך מבטה פונה הצידה וכלפי מעלה. הקדריית חולמת בהקיץ.

בעולם הדמיון של האומנית, המוזות, המחשבות היצירתיות, מתגלמות בדגים השוחים ומתפתלים ומקיפים אותה. עולם היצירה החלומי הוא שחור ולבן, ומלא בפרטים כבעיטורים של החולצה, השיער, קשקשי הדגים. המחוות הן דרמטיות, וכמו בסרט אילם המבטים מודגשים מאוד. האומנית פונה ומביטה שמאלה, והדג ימינה, כמו בצעדי ריקוד מתואמים. ובמרכז, בוער באדום הקנקן, החורג מעולם הדמיון, מסמל את העולם החומרי.

מה מעמדו של המרכז ביצירה הזו? האם עצם העבודה המרוכזת על הקנקן מזמנת את המוזה, או שמה המחשבות הפזורות הן תחילת התכנון שיביא לריכוז היצירה על האובניים?

צילום: אסתר רינה ספרינג

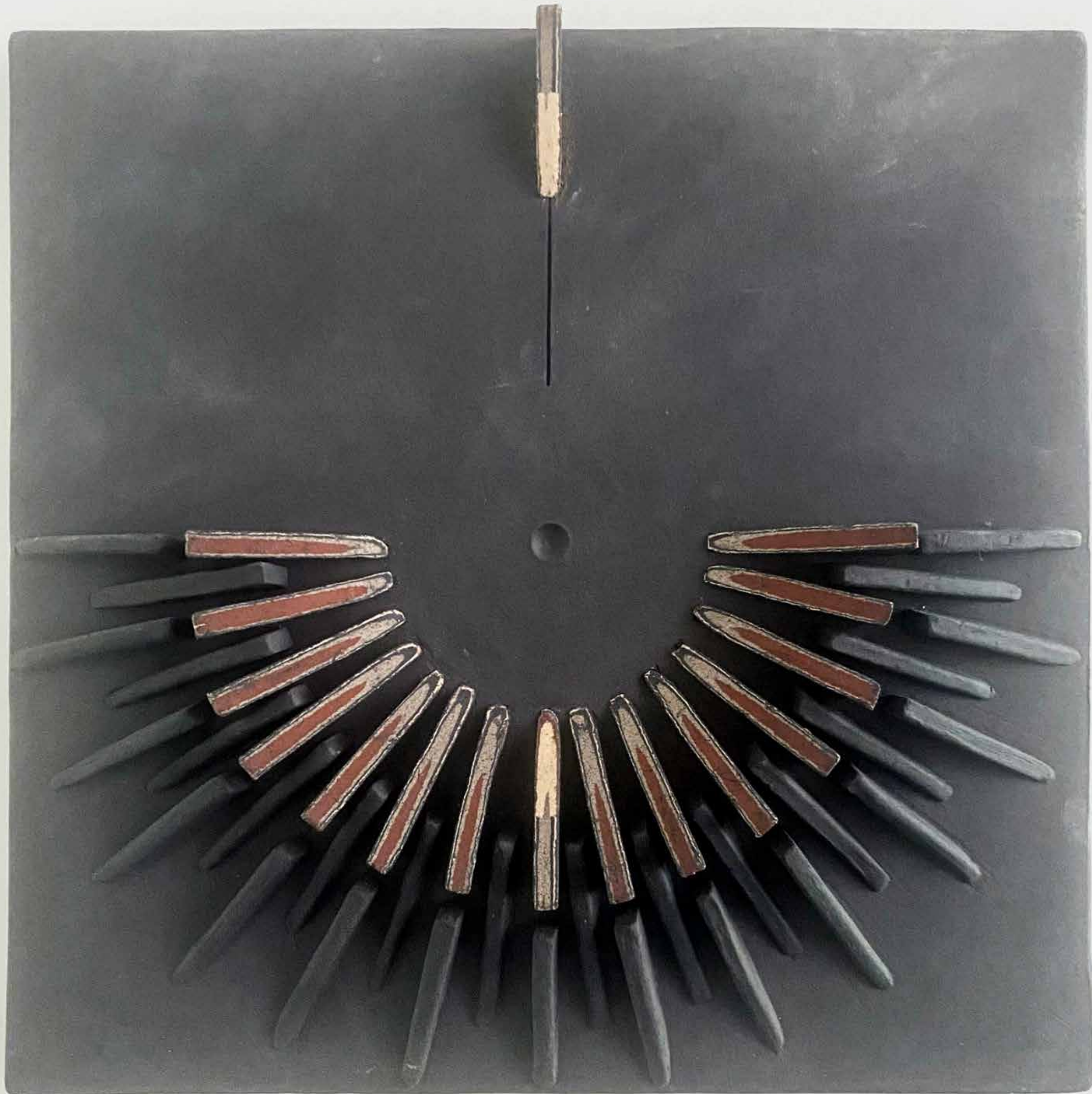
אסתר רינה ספרינג

קנתרוס בשילוב קיאתוס

הקרמיקה היוונית העתיקה הייתה מופת של עיצוב פרקטי ומעודן. עשרות כלי חרס שימשו את היוונים כמכלים, כלי בישול, סירי בישול, קנקני מזיגה, בקבוקי תמרקים ועוד. לכל כלי היה שם וצורה מוזהה.

אסתר רינה ספרינג, משלבת שני כלים יחדיו: מצד אחד, הקנתרוס, גביע מפואר ליין, בעל שתי ידיות לולאה ארוכות במיוחד. הכלי השני הוא הקיאתוס, מעין מצקת שנועדה לדלות יין, מהול במים, ממיכל גדול ולצקת אותו לגביע. בקנתרוס השתמשו גברים עשירים וחופשיים שלגמו ממנו במשתאות מפוארים, בטקסים דתיים, ונסכו ממנו יין לאלים. בקיאתוס השתמשו העבדים שמהרו למלא את גביעי היין עבור אורחי המשתאות.

הערבוב בין הכלים יצר כלי היברידי בין הגבוה לנמוך, בין הקודש לחולין, בין בן החורין לעבד. למרות צורתו המאוזנת נראה שהקיאתוס והקנתרוס ביטלו זה את זה שכן אין לכלי תכלית שימושית.

שרה פורברג

נקודת מגוז

שרה פורברג יוצרת גלגלים ו"מנדלות": מפס רחב ושטוח של חומר טבעי היא חותכת פרוסות בצורות גיאומטריות פשוטות. מעטפת הצורה היא בצבע הנוגד של החומר הכלוא בפנים: שחור בחוץ עם פנים לבן ולהיפך. כמו גלגל היין ויאנג המתאך, על פי תורת הטאו, את שני הכוחות המנוגדים אך משלימים, המצויים בכל הדברים ביקום.

סביב מרכז העבודה, המסומן בגומה, מסודרות מעין שנתות המזכירות שנתות של שעון, מד זווית או אמצעי מדידת זמן דיגיטלי המתמלא או מסתובב בזמן המדידה. בעבודה זו, בחרה פורברג לא למלא את המעגל בשלמותו; רוב השנתות מוצבות בתחתית המעגל מלבד אחת המוצבת בחלק העליון "בשעה 12".

המרכז נמצא במתח: העין משלימה את השנתות "החסרות" ומדמיינים אותן, מופיעות זו אחר זו, שואפות אל השנתה העליונה ממשיכות ומשלימות את המעגל. השלמת המעגל כמובן לא מתגשמת ואנו נותרים בתחושת חוסר נחת - מרכז שנעצר באמצע, תהליך שלא התממש.

שיאן רוז בן סירה רוג'ום משולב

שיאן רוז בן סירה יוצרת מגדלי אבנים המכונים "רוג'ום". רוג'ום, ובעברית גלי-עד, הם תופעה אנושית כלל עולמית שהחלה כבר בפרהיסטוריה. המגדלים החרוטיים והרופפים הללו, משמשים לסימון נתיבים ושבילים וכן כאנדרטאות ומצבות לנפטרים.

שיאן מייצרת את "האבנים" בטכניקת הראקו: שריפת נסורת בשילוב מינרלים מחפה בטקסטורות, צבעים ודגמים חד פעמיים את פני האובייקט.

הרוג'ום, הוא סמל למרכז, ליצירת שיווי משקל עדין ורעוע; הוא מעלה בנו מחשבות על ציון דרך בנתיב מתמשך של טבע פראי, או גל-עד על קברו של נווד עלום, על עתיקותן של האבנים ונצחיותה של הנשמה.

מרתה ריגר

גלגל הצלה

"בילדותי התקשיתי לצייר בתוך קווי המתאר" מספרת מרתה ריגר החוויה המפרכת של צביעה ב"תוך הקווים" ליוותה אותה גם כקרמיקאית שלמדה מיומנויות הדורשות דיוק והקפדה – ממש כמרכזו החומר על האובניים.

לאחר שנות יצירה ארוכות חזרה אל החוויה הילדית של "יציאה מהקווים", היא מייצרת טבעות מגוש חומר לא ממורכז. הטבעות קשורות זו לזו לצורת גלגל בחוטים אדומים. "הגלגל הזה" אומרת מרתה "העשוי מבלי להקפיד על טכניקות קרמיות, מזכיר לי את הציור מחוץ לקווים ומהווה עבורי סוג של הצלה". לפעמים מרכזו הנפש דורש חריגה מהמרכזו ומהכללים.

איריס רפפורט מואַרה - moiré

מוארה הוא שם לדגם שנוצר כאשר תבנית העשויה מפסים אטומים ופסים שקופים לסירוגין, מונחת על תבנית בעלת דגם דומה בהזחה. הדגם המתקבל נראה כאילו נוצרו בו גלים. אנו מכירים את אפקט המוארה בדגמי טקסטיל, בדפוס ובטלוויזיה שבה קווי האורך של השידור פוגשים דגם אחר ונוצר ריצוד חזותי.

איריס רפפורט יצרה גלגל ענק מחוטים לבנים ושחורים שהוצמדו זה לצד זה לסירוגין. כאשר מתבוננים בעבודה, המעגלים נראים כמתכנסים כלפי פנים ואז נעים מהמרכז כלפי חוץ ומתפזרים. האומנית הטמינה מתחת לחוטים אובייקטים קטנים: מטוס צעצוע, חוט מטען דיגיטלי ועוד פריטים המגבירים את הריצוד ונראים כפיסות חיים שנלכדו בתנועה המתמדת של הגלגל והם מפרפרים.

"העבודה נוצרה בתקופת הקורונה שבה הכול הרגיש שהמרכז האישי מאבד קשר עם האחיזה בעולם שבחוץ". סיפרה איריס "תחושה שהלכה והתחזקה מאז ה-7 באוקטובר."

שרה שחק

התכנסות לא שקטה

שרה שחק משתמשת בפעמוני ברזל כחומר גלם ליצירה. הפעמון העגול עם הענבל התלוי במרכזו הוא בעצמו דמות של מרכזו. שחק פותחת את גליל הברזל, מפרקת אותו, מסירה את הענבל ובכך "גוזרת עליו אילמות". ואז היא מצרפת את עלי הברזל זה לזה למבנה חדש. לפעמים חלקי הפעמון נדמים לפרפרים קרועים.

"עצם העבודה דורשת ממני מרכזו עמוק" העידה שרה "אני במאבק עם החומר שרוצה ולא רוצה לקבל צורה חדשה".

אך לבסוף הריכוז והמרכזו גוברים על המאבק ומשכינים שקט והרמוניה: "עלי הפעמונים" מתארגנים לצורת סליל המקיף שוב ושוב את המרכז תוך שהוא שואף כלפי מעלה.

שרלוט שלום

רעד ראשוני

רעד ראשוני הוא תסמונת עצבית בו חלק מסוים בגוף רועד או מיטלטל ללא שליטה כשהוא לא בתנועה או בשימוש.

שרלוט שלום הרחיבה את הגדרת התסמונת לתחום הקדרות. גוף הקנקן "רועד". שכבות הכלי, שכאילו היו מונחות זו על זו לפני הרעד, הוזחו ממקומן והגוף החלק התכסה בבליטות ובשברים. מדופנות הכלי בוקעת זעקה: הצבע האדום הזרחני והגרף סייסמי המסמן את התנודות התלת ממדיות.

המרכז, מונח שהושאל מעבודת הקדרים, מתהפך, מתערער, ומאיים לקרוס.

מראה הצבה של התערוכה

מראה הצבה של התערוכה

צילום: עדי שובטאי פפו

מראה הצבה של התערוכה

מראה הצבה של התערוכה

צילום: עדי שבתאי פפו

מרכז

תערוכה שנתית של עמותת אמנים יוצרים בישראל 2024

אוצרת: מיכל ברושי נחמני

גלריה BY.5 | רח' בר יוחאי 5 תל אביב

יו"ר העמותה: סיגל זוז

מנהלת העמותה והגלריה: עדי שבתאי פפו

ע. מנהלת העמותה: יעל גושן

עיצוב גרפי: נדיה גורנשטיין

משתתפות.ים:

אירית אברמוביץ, מיכל אלון, שרה בן יוסף, ענת בראל, רות ברקאי, מיכל ברקוביץ, נדיה גורנשטיין, דבורה וינברג, לילך וישנבסקי, יסמין ונרסבוש, רויטל חכים סטריכמן, מירי חכם בן צבי, דונה יונתן כהן, אריאל ינאי-אפשטיין, רחל מנשה דוך, ג'ונתן נוסן, מיכל ניב, עדינה סולומונוביץ, אסתר רינה ספרינג, שרה פורברג, שיאן רוז בן סירה, מרתה ריגה, איריס רפפורט, שרה שחק, שרלוט שלום.

CENTERING

The annual exhibition of Ceramic & Crafts Association of Israel 2024

Curator: **Michal Broshi Nachmany**

B.Y5 Gallery

Chairman: **Sigal Susz**

Director of the association and gallery: **Adi Shabtay Pappo**

Gallery coordinator: **Yael Goshen**

Graphic design: **Nadia Gorenstein**

Artists:

Irit Abramovich, Michal Alon, Sara Ben Yosef, Anat Bar El, Ruth Barkai, Michal Berkovich, Nadia Gorenstein, Dvorah Weinberg, Lilach Visnavski, Jasmin Wenersbusch, Revital Hakim Strichman, Miri Haham-Ben Zvi, Dona Jonathan Cohen, Ariel Jannai-Epstein Rachel Menashe Dor, Jonathan Nosan, Michal Niv, Adina Solomonovich, Esther Rena Spring, Sara Furberg, Shayan Rose Ben-Sira, Martha Rieger, Iris Rapaport, Sara Shahak, Charlotte Shalom.

